

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Батанова Людмила Олександрівна СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	240
Іванченко Едуард Пилипович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ	241
Івасюк Ігор Георгійович ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	244
Коваль Наталія Олексіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ	246
Козарійчук Дмитро Васильович ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	248
Панчук Анна Олександрівна ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ	249
Плохута Євгеній Петрович ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	252
Сергєєв Юрій Володимирович БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США	254
Назарко Артем Аркадійович ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 ¹ МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	255
Омельченко Андрій Іванович РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....	258
Рудик Марко Романович КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ	260

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ	262
Косюта Михайло Васильович УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	265
Кісліцина Ірина Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....	267
Ковальчук Інна Сергіївна ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС	269
Кравченко Марина Олександрівна ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	271
Кубаєнко Андрій Володимирович МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	273
Свида Олексій Георгійович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	275
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....	277
Курганський Олександр Валерійович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	279
Нестерчук Лілія Петрівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	281
Зубрицький Олександр Олександрович ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	283
Мозгальов Віктор Юрійович ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...	286
Полетило Павло Сергійович МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ)	288
Хлистік Мирослава Андріївна ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....	291

за допущені порушення норм Правил адвокатської етики при веденні онлайн-блогів. Так, в Узагальненні дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо дотримання адвокатами норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет, затверджені Рішенням Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури № Х-020/2021 від 01.10.2021 року було звернуто увагу на необхідність підтвердження належності адвокату конкретного акаунту соціальної мережі на підставі даних Єдиного реєстру адвокатів України [2]. Отже, важливо, щоб онлайн-блоги не стали засобом боротьби із адвокатами-конкурентами шляхом ведення фейкових акаунтів, замаскованих під блог іншого адвоката.

Можна дійти висновку, що на сьогоднішній день створення та ведення професійного онлайн-блогу адвокатом в мережі Інтернет є популярним та ефективним інструментом для залучення нових клієнтів, просування правової експертизи у суспільстві та формування позитивної репутації у професійних колах. Проте, кожному адвокату необхідно дотримуватися етичних правил та рекомендацій, уникаючи необдуманих заяв та надмірно критичних висловлювань а також дбати про збереження адвокатської таємниці. Важливо також пам'ятати, що кожний адвокат несе відповідальність за власні висловлювання та дії, які можуть вплинути на інститут адвокатури загалом та престиж адвокатської професії.

Список використаних джерел

1. Правила адвокатської етики : затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#n417>
2. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо дотримання адвокатами норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет : затв. рішенням ВКДКА № Х-020/2021 від 01.10.2021 р. URL: <https://vkdka.org/uzagalnennya-distiplinarnoji-praktiki-kvalifikatsijno-distiplinarnih-komisij-advokaturi-schodo-dotrimannya-advokatami-norm-advokatskoji-etiki-pri-vikoristanni-merezhi-internet/>

Ключові слова: адвокатура, адвокат, юрист, адвокатська етика, етика адвоката, етичні норми, онлайн-блог, етика в мережі інтернет, Правила адвокатської етики.

Keywords: advocacy, advocate, lawyer, advocacy ethics, ethics rules, ethics on the Internet, Rules of advocate's ethics.

Ковальчук Інна Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Система органів прокуратури завжди посідала особливе місце в правоохоронній системі нашої держави. Це було зумовлено тим, що на органи прокуратури покладалися особливі не-притаманні іншим правоохоронним органам функції та повноваження. За роки незалежності України органи прокуратури не одного разу піддавалися реформування. Це в свою чергу вплинуло на завдання та функції, які покладаються на органи прокуратури сьогодні. Відповідно до статті 131-1 Конституції України на органи прокуратури покладається наступні основоположні функції, а саме: підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

З початком повномасштабного вторгнення країни агресора на території нашої держави у лютому 2022 року кількість злочинів у війсьній сфері точно значно збільшилося. Причому їх кількість тільки зростає, оскільки бойові дії на території України не закінчилися і тривають по сьогоднішній день. Цей фактор змусив пристосувати роботи органів прокуратури до вимог сьогодення. Відповідно збільшилася і навантаження на працівників прокуратури і змінилися види злочинів які повинні розслідувати і здійснювати процесуальне керівництво прокурора.

Вважаємо за необхідне зупинитися на основних функціях які виконують органи прокуратури, розкриваючи їх з врахуванням вимог сьогодення. Першою функції ні в прокуратури на якій зупинимося це функція організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку. Функція процесуального керівництва по своїй природі покликана здійснювати нагляд за органами досудового розслідування, шляхом здійснення контролю за розслідуванням конкретного злочину. В даному випадку прокурора наділений широким спектром повноважень, а саме погоджує підозру, надає вказівки слідчому, які є обов'язкові для виконання останнім та інші. Тобто прокурор має певні важелі впливу на слідчого під час розслідування кримінального карного діяння останнім. Але слід відмітити те, що прокурор не може впливати на слідчого шляхом перевищення своїх посадових обов'язків. Так би мовити дана функція носить контрольна наглядові характер за діяльністю слідчого при розслідуванні кримінального карного діяння. При здійсненні процесуального керівництва в рамках конкретного кримінального провадження основна роль прокурора полягає в тому щоб слідкувати за дотриманням законів при розслідуванні слідчим кримінального злочину і у разі виявлення порушень закону з боку слідчого, вжити всіх необхідних і передбачених чинним законодавством заходів щодо припинення цього порушення і усунення його наслідків.

Особливості процесуального керівництва злочинів у війсьній сфері полягає в тому, що велика кількість злочинів цієї категорії розслідується за відсутності особи підозрюваного адже в більшості випадків вони можуть знаходитися на території країни агресора. Розслідування даної категорії справ потрібно володіти специфічними не характерними для пересічних громадян знаннями, які наявні лише у військово профільних спеціалістів. Також при розслідуванні даної категорії злочинів необхідно проведення великої кількості експертиз.

При процесуальному керівництві злочинів у війсьній сфері на прокурора покладається крім процесуальних обов'язків, які передбачені кримінально-процесуальним законодавством та іншими нормативно-правовими актами, а також моральний обов'язок перед українським суспільством, адже будь-яка помилка, яка буде допущена при розслідуванні даного злочину може вартувати велику ціну в майбутньому. Адже вона буде трактуватися на сторону обвинуваченого при розгляді даної справи у суді і відповідно винний вчинення даного злочину може не понести справедливо та гуманне покарання. При про це не

Наступною другою, функцією є підтримання публічного обвинувачення в суді. Дана функція полягає у доведенні вини особи, яка обвинувачується у вчиненні кримінального карного діяння в рамках кримінального судового процесу. Щодо цієї функції слід зазначити те, що лише прокурор може підтримувати державне обвинувачення і ніхто інший його не може замінити. Крім одного виключення, а саме в тому випадку коли прокурор відмовляється від підтримання державного обвинувачення маючи на це усі законні підстави. При підтриманні публічного обвинувачення прокурор також може допомагати потерпілому, шляхом складання відповідних процесуальних та правових документів, а також надаючи правові консультації з різного роду питань. Цим самим прокурор виконує правозахисну діяльність в рамках цієї функції.

Підсумовуючи слід зазначити, що органи прокуратури відіграють важливу роль в правоохоронній системі України. Адже покладені на них функції є особливими і притаманними лише даному правоохоронному органу. Хоч напряду в чинному законодавстві не закріплено

правозахисну діяльність як функцію органів прокуратури, про те вони виконують її шляхом реалізації функцій і повноважень, які покладаються на даний правоохоронний орган.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. (із змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

Ключові слова: прокурор, підтримання публічного обвинувачення, правозахисна роль, функції прокуратури.

Keywords: prosecutor, support of public prosecution, human rights role, functions of the prosecutor's office.

Кравченко Марина Олександрівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,

кандидат юридичних наук, доцент

ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Від осіб, які бажають набути статусу судді, завжди вимагалось не лише знання чинного законодавства та орієнтування у його колізіях та прогалинах, але й відповідність певним морально-етичним вимогам. У свою чергу, від суддів як представників Феміди очікують не лише відправлення правосуддя на високопрофесійному рівні, але й дотримання певних стандартів поведінки як у професійному, так і позапрофесійному житті.

В рамках нашого дослідження увага буде приділена суддівській етиці та можливості притягнення судді до дисциплінарної відповідальності у разі її порушення. Перш ніж перейти до безпосереднього висвітлення вказаної проблеми, варто звернути увагу на точку зору О. Хотинської-Нор та О. Снідевич, які досліджували походження поняття суддівської етики та дійшли висновку, що ця етика «є різновидом професійної етики, однієї із галузей етичної науки, науки про мораль. Етичні норми являють собою систему ідей і уявлень про правильну і неправильну поведінку, які вимагають виконання одних дій і забороняють інші» [1, с. 120].

Наголосимо, що ключовим правовим документом, який містить етичні норми поведінки суддів, є Кодекс суддівської етики, який є «сукупністю моральних правил поведінки судді, за допомогою яких можна оцінити його дії з погляду таких цінностей, як справедливість, сумлінність, гідність, людяність тощо» [1, с. 120]

Закону України «Про судоустрій і статус суддів» 2016 р. у ст. 106 передбачає, що «допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу» є однією з підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності [2].

Зазначимо, що порушення суддею норм суддівської етики та стандартів поведінки може відбуватися як під час розгляду певної справи, так і у позасудовій поведінці судді або у демонстративному порушенні норм суспільного співжиття чи загальноприйнятих правил поведінки [3].

З урахуванням положень законодавства цікавою є позиція Вищої ради правосуддя, відповідно до якої «порушення деяких етичних стандартів є дисциплінарним правопорушенням,